

Mark Drakeford AC / AM
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: LF/MD/0959/14

Ann Jones AC
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

2 Hydref 2014

Annwyl Ann,

Bil Addysg a Chynhwysiant Ariannol (Cymru)

Roedd eich llythyr dyddiedig 24 Gorffennaf yn gofyn i'r Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol blaenorol Gwenda Thomas AC i gynnig sylwadau i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar Fil Addysg a Chynhwysiant Ariannol (Cymru) a gyflwynwyd gan Bethan Jenkins AC. Rydw i yn ymateb yn fy rol fel Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae eich llythyr yn ymdrin â thri chategori eang sy'n cael eu cynnwys yn y Bil; a byddaf yn ymateb i bob un yn ei dro.

- **Bydd y Bil yn gwella gallu ariannol ymysg plant a phobl ifanc oedran ysgol (rhwng 8 ac 16 oed) drwy ei gwneud yn ofyniad cyfreithiol y caiff addysg ariannol ei chynnwys yn y cwricwlwm ysgol (adrannau 4 i 7 yn y Bil).**

Mae adrannau 4, 5 a 6 y tu hwnt i'm portffolio, a'r Gweinidog Addysg a Sgiliau sy'n gyfrifol amdanynt. Fodd bynnag, mae adran 7 yn bwriadu rhoi adran ychwanegol ar wyneb Rhan 6 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) ("y Ddeddf").

Nid oes gofyn am ddeddfwriaeth ychwanegol i gyflawni uchelgais y polisi hwn mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal a'r rhai hynny sy'n gadael gofal. Mae pwerau deddfwriaethol eisoes mewn bodolaeth sy'n gosod gofyniad ar awdurdodau lleol yng Nghymru i ddarparu addysg ariannol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phobl ifanc sy'n gadael gofal; caiff y ddeddfwriaeth gyfredol, sy'n deillio o rheoliadau a wnaed o dan Ddeddf Plant 1989, ei chynnwys yn yr adrannau canlynol:

- Adran 23A(3) – yr awdurdod cyfrifol a phlant perthnasol;
- Adran 23B(5), (6), (8)(c) a (10) – swyddogaethau ychwanegol yr awdurdod cyfrifol mewn perthynas â phlant perthnasol;
- Adran 23D(2) – ymgynghorwyr personol;
- Adran 23E – cynlluniau llwybr;
- Adran 24B(6) – cyflogaeth, addysg a hyfforddiant;

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Mark.Drakeford@wales.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

- Paragraff 19B(2), (3), (7) ac (8) o Atodlen 2 – *paratoi i beidio â derbyn gofal.*

Mae'r darpariaethau hyn yn cael eu cynnwys bellach hefyd yn y Ddeddf, yn yr adrannau canlynol:

- Adran 104 – *pobl ifanc sydd â'r hawl i gael cymorth o dan adrannau 105 i 115;*
- Adran 106 – *ymgynghorwyr personol;*
- Adran 107 – *asesu llwybrau a chynlluniau llwybrau: yn gyffredinol, ac*
- Adran 116 – *darpariaeth atodol ynghylch cymorth ar gyfer pobl ifanc mewn addysg bellach neu uwch.*

Mewn perthynas â'r ddarpariaeth a wnaed ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, a'r diwygiad a gynigir i adran 78 o'r Ddeddf, mae eisoes pŵer eang iawn yn adran 87 o'r Ddeddf i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau – *rheoliadau am blant sy'n derbyn gofal*

- **Bydd y Bil yn cryfhau rôl awdurdodau lleol i helpu pobl i osgoi anhawster ariannol, drwy ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol fabwysiadu strategaeth cynhwysiant ariannol (adrannau 8 i 10 yn y Bil).**

Mae adrannau 8 i 10 yn rhoi dyletswyddau cyffredinol i awdurdodau lleol, ac maent y tu hwnt i gyfrifoldebau fy mhorthffolio. Maent yn dod o dan bortffolios y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi, a'r Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus.

- **Bydd y Bil yn rhoi dyletswyddau i awdurdodau lleol o ran rhoi cyngor a threfnu cyngor ar reolaeth ariannol, yn gyffredinol ac yn benodol o ran plant 16 neu 17 oed sy'n derbyn gofal, plant a fu'n derbyn gofal yn flaenorol, a myfyrwyr (adrannau 11 i 13 yn y Bil).**

Mae adran 11 yn targedu plant sy'n derbyn gofal yn benodol. Yn fy ymateb i'r categori eang cyntaf, ac yn arbennig o ran adran 7, rwy wedi egluro'r dyletswyddau sydd gan awdurdodau lleol o dan y fframwaith deddfwriaethol presennol yn Neddf Plant 1989, ac y bydd y dyletswyddau hynny'n cael eu trosglwyddo i Ran 6 o'r Ddeddf. Gallant gael eu cryfhau os bydd angen o dan y rheoliadau a'r Cod Ymarfer sy'n cefnogi Rhan 6 o'r Ddeddf.

Byddwn hefyd yn poeni am gwmpas y Bil mewn perthynas â'i ddarpariaeth ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'r rhai hynny sy'n gadael gofal. Rwy wedi nodi'r gwahanol ffyrdd y mae plant sy'n derbyn gofal a'r rhai hynny sy'n gadael gofal yn cael eu disgrifio yn y Memorandwm Esboniadol. Mae hynny'n rhoi'r argraff nad oes sail resymegol o ran dewis y bobl ifanc hynny y mae'r Bil yn ceisio darparu ar eu cyfer.

Mae'r pryderon hynny'n codi yn y ddarpariaeth a wnaed yn adran 11 o'r Bil, sy'n gwneud darpariaeth benodol ar gyfer categorïau 1, 2 a 3. Mae pennawd yr adran yn anghywir, fel y gwelwch o'r esboniad o'r categorïau yn y paragraffau canlynol. Ond mae hynny'n pwysleisio'r gamddealltwriaeth amlwg o'r categorïau a'r ddarpariaeth a wnaed gan y Ddeddf a'r dyletswyddau sy'n cael eu gosod gan y Ddeddf ar awdurdodau lleol.

Mae pobl ifanc Categori 1 yn sicr yn derbyn gofal ac yn blant, gan eu bod yn iau na 18 oed. Mae pobl ifanc Categori 2 yn blant, ond nid ydynt yn derbyn gofal, ac nid yw pobl ifanc Categori 3 yn derbyn gofal nac yn blant.

Os yw'r Bil yn ceisio targedu plant sy'n iau na 18 oed, neu sy'n derbyn gofal neu sydd wedi derbyn gofal (yn ôl yr ystyr y mae'r Ddeddf yn ei wneud yn ofynnol), yna byddai angen cynnwys cyfeiriadau at y bobl ifanc berthnasol yng Nghategoriâu 5 a 6 (ni fyddai pobl ifanc yng Nghategori 4 yn blant).

Os yw'r Bil yn ceisio cynnwys darpariaeth ychwanegol ar gyfer plant / pobl ifanc o'r fath ar sail eu bod yn ymddangos yn fwy agored i niwed yn y maes hwn oherwydd eu hamgylchiadau a'r ffaith eu bod yn derbyn gofal / wedi gadael gofal, yna byddai'n rhaid edrych eto ar y categorïau sydd wedi'u pennu er mwyn sicrhau bod adran 11 yn rhoi'r sylw iawn iddynt (a diwygio'r teitl yn briodol).

Mae adrannau 12 a 13 yn rhoi dyletswyddau cyffredinol i awdurdodau lleol, ac maent y tu hwnt i'm portffolio; mae adran 12 yn dod o dan bortffolios y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi, a'r Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus, tra bo'r Gweinidog Addysg a Sgiliau'n gyfrifol am adran 13.

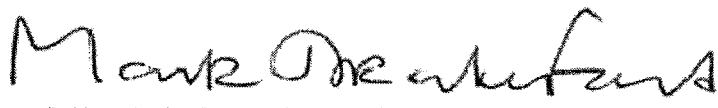
Y ddwy neges yr hoffwn eu cyfleu i'r pwyllgor yw yn gyntaf bod y pŵer eisoes yn bodoli o dan Ddeddf Plant 1989 a'r Ddeddf i gau unrhyw fwch sy'n ymddangos mewn perthynas â'r ddarpariaeth neu ansawdd y ddarpariaeth addysg ariannol ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal. Nid oes angen i'r ddarpariaeth ar gyfer y plant a'r bobl ifanc hyn fod yn wahanol i'r ddarpariaeth ar gyfer plant nad ydynt yn derbyn gofal nac yn gadael gofal o dan y Bil.

Yr ail neges yw bod y sail resymegol ar gyfer dewis pobl ifanc o dan adran 11 yn aneglur, ac mae angen diwygio honno.

I gloi, felly, rwy o'r farn nad oes angen darpariaeth ddeddfwriaethol ychwanegol yn y Bil arfaethedig.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at y Gweinidog Addysg a Sgiliau, y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi a'r Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus.

Yn gywir

Mark Drakeford AC / AM

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

